

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3619/2023
12.02.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Звонар, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, чији је законски заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 670/23 од 01.03.2023. године, у седници одржаној дана 12.02.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужене, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 670/23 од 01.03.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 3771/18 од 23.09.2021. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3771/18 од 23.09.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу накнади штету на име неисплаћене зараде за период од 01.10.2016. године закључно са 30.09.2018. године у износу од укупно 5.061.602,00 динара, и то у појединачним месечним износима и са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог износа до исплате, како је то ближе одређено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да у корист тужиоца на име доприноса за обавезно пензијско осигурање за стаж са увећаним трајањем обрачуна и уплати Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање – Покрајински фонд – Филијала Сомбор одговарајуће износе доприноса на износе зараде и накнаде зарада утврђених у ставу првом изреке првостепене пресуде. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 398.716,00 динара, са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 670/23 од 01.03.2023. године, ставом првим изреке потврђена је првостепена пресуда и жалбе странака одбијене као неосноване. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца да се обавезе тужена да

му плати трошкове другостепеног поступка. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене да се обавезе тужилац да јој плати трошкове другостепеног поступка.

Против правноснажне одлуке донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

Тужилац је дао одговор на ревизију, уз захтев за накнаду трошкова за састав овог поднеска.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је до 02.06.1992. године радио у Савезној управи за контролу летења (СКУЛ) на пословима прилазног радарског контролора летења. Правноснажном и извршном пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4954/11 од 13.02.2014. године укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П1 3480/10 од 22.11.2010. године, усвојен је тужбени захтев, поништено је као незаконито решење директора Савезне управа за контролу летења Државне заједница Србије и Црне Горе - бр. 05-2482/1 од 31.07.1992. године (којим је тужиоцу престао радни однос са даном 02.06.1992. године) и решење директора Савезне управе за контролу летења Државне заједнице Србије и Црне Горе Савезне управе за контролу летења бр. 05/1 бр. 2482/3 од 25.08.1992. године (којим је одбијен приговор тужиоца и потврђено решење од 31.07.1992. године), а тужена обавезана да тужиоца врати на рад и да му накнади трошкове поступка.

Правноснажном и извршном пресудом Првог основног суда у Београду П1 2313/15 од 01.06.2017. године, преиначеном пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3813/17 од 13.04.2018. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да плати тужиоцу накнаду штете у виду изгубљене зараде за период од 02.06.1992. године закључно са 31.12.1993. године у износу од 26.940,00 динара, и на име наисплаћене зараде за период од 01.11.1995. године закључно са 30.09.2016. године у износу од 20.600.559 динара, у месечним појединачним износима. Пресудом Врховног касационог суда Рев2 2611/18 од 02.07.2020. године одбијена је као неоснована ревизија тужене и потврђена пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3813/17 од 13.04.2018. године у ставу првом изреке и у усвајајућем делу ставова другог и трећег изреке.

Дана 08.10.2014. године тужилац је у својству извршног повериоца против тужене као извршног дужника поднео Првом основном суду у Београду предлог за извршење правноснажне и извршне пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4954/11 од 13.02.2014. године (којом је утврђено да му је незаконито престао радни однос код тужене, уз обавезивање тужене да га врати на рад). Решењем Првог основног суда у

Београду И 22833/14 од 04.12.2014. године (правноснажно 24.09.2019. године) одређено је предложено извршење по предлогу тужиоца и обавезан извршни дужник Република Србија да тужиоца као извршног повериоца врати на рад. Из страначког исказа тужиоца утврђено је да је од 1992. године без посла за који се школовао (контролор лета). Исплаћена му је накнада на име изгубљене зараде по правноснажној судској пресуди - пресуди Апелационог суда у Београду Гж1 3813/17 од 13.04.2018. године (у поступку извршења) за период 1992. до 2016. године. Међутим, и даље није враћен на рад по пресуди Апелационог суда у Београду Гж1 4954/11 од 13.02.2014. године, иако је предузео све што је било у његовој моћи (подношење предлога за извршење Првом основном суду у Београду и разговор са руководећим људима из СМАТСЕ). Од 01.01.2020. године налази се на бироу као технолошки вишак.

Вештачењем преко судског вештака економско финансијске струке од 12.03.2021. године, са накнадном корекцијом, утврђено је да висина неисплаћене зараде и других примања тужиоца у утуженом периоду од октбра 2016. године закључно са септембром 2018. године износи 6.019.698,03 динара (који обрачун је извршен према просечној заради два упоредна радника туженог запослених на пословима прилазног котролора летења у у поредном периоду), што са одбитком износа од 958.088,00 динара (који је тужилац примио радећи код другог послодавца) даје износ од нето 5.061.602,00 динара, док доприноси износе: 1.877.341,69 динара (ПИО), 743.716,13 динара (ЗДР) и 108.308,17 динара (НЗП), са доспећем последњег дана у месецу за текући месец.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, с позивом на чланове 104., 110. и 191. Закона о раду. Како тужилац није враћен на рад од стране тужене у складу са правноснажном судском одлуком, на након подношења предлога Првом основном суду у Београду за извршење дана 08.10.2014. године, а ни након више ургенција, закључили су да му припада накнада штете на име изгубљене зараде за утужени период од 01.10.2016. године закључно са 30.09.2018. године у складу са налазом судског вештака. Пасивна легитимација тужене Републике Србије, према ставу нижестепених судова, произилази из члана 63. Уставне повеље Државне заједнице Србије и Црне Горе и члана 15. Закона о спровођењу Уставне повеље Државне заједнице Србија и Црна Гора.

Основани су наводи ревизије којима се указује да нижестепени судови нису утврдили све битне чињенице за правилну оцену приговора недостатка пасивне легитимације на страни тужене.

По оцени Врховног суда, сама по себи чињеница да је тужилац као бивши запослени у Савезној управи за контролу летења (СКУЛ) на пословима прилазног радарског контролора летења покренуо, водио и окончао у своју корист спорове за заштиту радно-правног статуса (како у погледу враћања на рад, тако и у погледу накнаде штете због изгубљене зараде) у односу на правног претходника тужене, односно тужену Републику Србију не значи да је тужилац и у наредном периоду у којем потражује накнаду штете због изгубљене зараде (од 2016. до 2018. године) доказао постојање узрочно-последичне везе између штете коју трпи због невраћања на рад од стране тужене, а терет доказивања ових чињеница је на тужиоцу (члан 231. ЗПП).

Према члану 452. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО), лице на које пређе на основу уговора нека имовинска целина физичког или правног лица, или један део те целине, одговара за дугове који се односе на ту целину, односно на њен део, поред дотадашњег имаоца и солидарно с њим, али само до вредности њене активе. Нема правног дејства према повериоцима одредба уговора којом би се искључивала или ограничавала одговорност утврђена у претходном ставу (став 2.).

Чланом 15. став 1. тачка 8. Закона за спровођење Уставне повеље Државне заједнице Србија и Црна Гора („Службени лист Србија и Црна Гора“, бр. 1/03), прописано је који органи и орагнизације настављају да обављају послове до дефинисања њиховог коначног статуса, међу којима је и Савезна управа за контролу летења (СУКЛ).

Тачком 3. Одлуке о прихватању споразума држава чланица о дефинисању коначног статуса органа и организација из члана 15. Закона за спровођење Уставне повеље Државне заједнице Србија и Црна Гора (“Службени гласник РС“, бр. 35 од 02.04.2003. године) прописано је да ће Влада Републике Србије и Влада Републике Црне Горе формирати Директорат за цивилно ваздухопловство и Агенцију за контролу летења у периоду од 90 дана, а да до формирања наведених институција послове Савезне управе за контролу летења (СУКЛ) преузима Министарство Републике Србије надлежно за послове саобраћаја и телекомуникације.

Директорат цивилног ваздухопловства државе Србије и Црне Горе (Директорат) основан је Одлуком Владе Републике (“Службени гласник РС“, бр.102/03), ради обезбеђивања услова за несметано обављање послова од значаја за остваривање права и дужности у области ваздушног саобраћаја и примене међународног стандарда и препорука у тој области (тачка 1.); са својством правног лица (тачка 3.); скраћени назив ДЦВ држава Србија и Црна Гора (тачка 4.). У прелазним и завршним одредбама ове Одлуке прописано је да даном почетка рада Директорат преузима предмете, архиву, опрему, средства за рад и запослене у Сектору за ваздушни саобраћај и ваздухопловном инспекторату (тачка 29.).

Агенција за контролу летења Србије и Црне Горе „СМАТСА“ ДОО Београд (јавно доступни подаци Агенције за привредене регистре – АПР) основана је уговором Републике Србије и Црне Горе од 31.10.2003. године и Анексом истог уговора Ов 311006 од 17.11.2006. године. Након потписивања Споразума о сарадњи у области ваздушног саобраћаја закљученог између Републике Србије и Црне Горе 3.02.2012. године, Влада Републике Србије и Влада Црне Горе закључиле су Уговор о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе број: 343-01-30/2012 од 25.04.2012. године, чиме се потврђује континуитет постојања заједничког пружаоца услуга у ваздушној пловидби у ваздушним просторима Републике Србије и Црне Горе (оснивачи). Решењем Агенције за привредне регистре од 11.05.2012. године регистрована је промена пословног имена и то: КОНТРОЛА ЛЕТЕЊА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ SMATSA ДОО БЕОГРАД. Скраћено пословно име SMATSA ДОО Матични број: 17520407 ПИБ: 103170161. Седиште Друштва је у Београду, Трг Николе Пашића бр.10. Друштво има следеће подручне организационе јединице: - Центар контроле летења „Београд“; - Терминална

контрола летења „Београд“; - Терминална контрола летења „Краљево“; - Терминална контрола летења „Подгорица“.

Уставна повеља је начелног карактера, што значи да се тек законом који се доноси по истој процедури ближе уређује и спроводе одредбе Уставне повеље, тако да се Уставна повеља не може засебно тумачити без закона на основу којих се повеља спроводи. Дакле, правно обавезујућом Одлука о прихватању споразума чланица о дефинисању коначног статуса органа и организација из члана 15. Закона за спровођење Уставне повеље Државне заједнице Србија и Црна Гора одлучено је ко ће формирати Агенцију за контролу летења и у ком року, што је и учињено 2003.године. Са наведеног аспекта, изнети разлози у нижестепеним пресудама за сада не дају основ за закључак да је Република Србија пасивно легитимисана.

С тим у вези, приликом доношења одлуке нижестепени судови су занемарили одлуку Уставног суда Србије Уж 471/11 од 13.11.2013. године (коју је тужена доставила током поступка), донету по уставној жалби ББ, којом одлуком је поништена пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2026/10 од 08.12.2010. године, уз заузимање става да је у наведеном радном спору дошло до произвољне примене права на штету подносиоца уставне жалбе, односно да су судови произвољним тумачењем меродавног права погрешно оценили да тужена Агенција за контролу летења Србија и Црна Гора није била пасивно легитимисана у предметној парници, те да је у светлости Закона за спровођење уставне повеље односно Одлуке Народне скупштине („Службени гласник РС“ бр.35/03) о оснивању Агенције за контролу летења и уговора о оснивању наведена агенција „ex lege“ преузела обавезу бивше СУКЛ, у односу на пасиву, односно да имовинска маса бивше СУКЛ путем оснивачког улога постала имовина агенције, а сви послови бивше СУКЛ по члану 6. Уговора о оснивању стављени су у надлежност и делокруг рада агенције, као и да су сви запослени у СУКЛ преузети у Агенцију.

Ревизијом се указује да се Уговором о оснивању Агенција обавезала да преузме све запослене у бившој СУКЛ, као и лица која су упућена на рад у ову агенцију, те да преузима имовину бивше СУКЛ са књиговодственом вредношћу на дан 31.12.2002. године. Поред тога, ревизијом се указује на нову чињеницу - да је решењем Првог основног суда у Београду И 70/23 од 22.02.2023. године измењено решење о извршењу И 22833/14 од 04.12.2014. године, тако што је као дужник обавезе враћања извршног повериоца на рад уместо Републике Србије означено правно лице „СМАТСА“ ДОО Београд, као следбеник бивше Савезне управе за контролу летења (СУКЛ).

У таквој ситуацији, требало је несумњиво разјаснити да ли је оснивањем Агенције за контролу летења летења Србије и Црне Горе „СМАТСА“ ДОО Београд као самосталног привредног субјекта од стране Србије и Црне Горе (Уговором од 31.10.2003. године и Анексом истог уговора Ов 311006 од 17.11.2006. године, чији контунуитет је потврђен Уговором од 25.04.2012. године), дошло до преузимања средстава и запослених у бившој Савезној управи за контролу летења (СУКЛ), као специфичном виду „sui generis“ преузимања једне имовинске целине у смислу члана 452. ЗОО или „ex lege“ (Закон за спровођење уставне повеље односно Одлуке Народне скупштине из 2003. године), од чега зависи и правилна оцена истакнутог приговора недостатка пасивне легитимације у овој ствари.

Из тог разлога, нижестепене одлуке су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, а укинута је и одлука о трошковима поступка, и одлука о главној ствари.

У поновљеном суђењу, првостепени суд ће употпунити чињенично стање и несумњиво разјаснити питања на која је указано овом одлуком и оценити да ли је тужена Република Србија пасивно легитимисана да тужиоцу накнади причињену штету у виду изгубљене зараде за овде утужени период.

Следствено изложеном, на основу члана 415. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић